

UDC 001.1 The 5th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects” (February 6-8, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 771 p. С. 313-317. ISBN 978-91-87224-02-7

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАГІСТРАНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ФОЛЬКЛОР УКРАЇНИ»**

Дем'янюк Наталія Юріївна,
канд. пед. наук, доцент кафедри музики
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
natadem2205@ukr.net

Вступ. У сучасних умовах інтеграції України в європейський освітній простір, реформування національної освітньої галузі, реалізації основних настанов «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті», «Дорожньої карти освітньої реформи 2015-2025», Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років, Концепції розвитку педагогічної освіти тощо значно актуалізуються проблеми підвищення ефективності освітнього процесу, його національної спрямованості, органічного поєднання з історичними та культурними традиціями українського народу, застосування високохудожніх здобутків різножанрової народної творчості у вихованні молодого покоління. Їх успішному вирішенню сприятиме забезпечення відповідної якості фахової теоретичної, методичної та практичної підготовки магістрантів – майбутніх учителів музичного мистецтва зі спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) при опануванні обов'язкових та вибіркових дисциплін, зокрема навчального курсу «Фольклор України».

Серед програмних загальних і фахових компетентностей, які формуються у вчителя музичного мистецтва на другому (магістерському) рівні вищої освіти – здатність утверджувати гуманістичні ідеали, демократичні цінності й традиції України, здатність володіти науково-теоретичними основами визначення змісту навчального матеріалу з мистецької освіти, планування, організації, контролю процесу навчання мистецтва в закладах вищої, середньої та позашкільної освіти, здатність до мистецької (інструментальної, вокальної, диригентсько-хорової) та культурно-просвітницької діяльності; до компетентної оцінки

мистецько-педагогічних явищ. Надзвичайно важливою є спроможність майбутнього фахівця використовувати зразки українського фольклору в освітньому процесі.

Мета роботи – розкрити процес формування професійних компетентностей магістрантів при вивченні курсу «Фольклор України».

Матеріали і методи: етнографічні, мистецтвознавчі, психолого-педагогічні наукові джерела, навчально-методична література, збірники фольклорних творів, навчально-методичне забезпечення курсу «Фольклор України», он-лайн ресурси тощо; історико-логічний, системно-структурний, порівняльно-зіставний аналіз, класифікація, узагальнення і систематизація дослідженого матеріалу.

Результати й обговорення. Різноманітні аспекти мистецької та музично-педагогічної освіти в Україні, традиції музичної педагогіки, особливості професійної підготовки вчителя музичного мистецтва досліджувались у працях О. Лобач, О. Отич, Н. Сулаєвої, Т. Танько, Т. Благової, О. Рудницької та інших науковців. Вивченню українського фольклору та створенню наукових і навчально-методичних праць присвячено діяльність М. Гримича, О. Дея, А. Іваницького, О. Ковальчук, М. Лановик, Г. Лозка, С. Макарчука, С. Павлюка, І. Руснак, О. Сердюка, Т. Слюсаренко, О. Уманець тощо.

Вирішенню завдань поглиблення фахової підготовки педагога-музиканта на другому (магістерському) рівні вищої освіти, формування національної культури студентської молоді сприятиме вивчення вибіркової дисципліни «Фольклор України». Її метою є створення у здобувачів цілісної системи знань про український музичний фольклор та основні закономірності його розвитку в обсязі, достатньому для успішної професійної діяльності в закладах освіти і культури. У відповідності до завдань курсу визначаються передбачувані результати навчання, серед яких: знання особливостей формування і розвитку української фольклористики, усвідомлення місця фольклору в духовній культурі людства; ознайомлення з ритуально-міфологічними основами календарної обрядовості; знання класифікації та стилістичних рис жанрів

українського музичного фольклору, основних музично-виразних засобів, що сприяють розкриттю ідейно-образного змісту фольклорних творів; розуміння виховного значення та методів застосування музичного фольклору в практичній професійній діяльності.

Певним підґрунтям для формування фахових компетентностей магістрантів з навчального курсу є знання, уміння і навички, якими вони оволодівають під час вивчення обов'язкових навчальних дисциплін освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Історія України», «Теорія музики і сольфеджіо», «Історія української музики». Необхідною на цьому етапі є сформованість таких компетентностей: здатність використовувати знання з історії української державності та національної культури; здатність вільно користуватися та розкривати сутність музично-теоретичних понять, розуміти елементи музичної мови та окремі виражальні засоби в їх взаємодії, здійснювати аналіз музичних творів; здатність розуміти значущість вітчизняної, зокрема регіональної музичної спадщини минулого й сучасності; здатність виявляти критичне та ціннісне ставлення до музичних творів, сприймати та інтерпретувати їх зміст і сенс на основі музикознавчих знань.

Змістовими компонентами курсу є: ознайомлення з історією розвитку української етнографії та фольклористики, світоглядними уявленнями та віруваннями давніх слов'ян, ритуально-міфологічними основами календарної обрядовості; засвоєння періодизації, класифікації та жанрово-тематичної структури фольклору; вивчення тематики, функціонального призначення, музичних і художньо-виконавських особливостей, виховного потенціалу пісенних жанрів календарно-обрядового, родинно-обрядового, епічного, ліро-епічного, соціально-побутового, родинно-побутового, дитячого фольклору, народної інструментальної музики.

Основними формами навчальної роботи є лекційні та практичні заняття, під час яких застосовуються різноманітні методи навчання (словесні – лекція, бесіда, пояснення; наочні – застосування схем, нотних видань, відеоматеріалів, аудіо записів; практичні – виконання практичних завдань, складання опорних

конспектів тощо). Відвідування лекційних і практичних занять та вчасне виконання програмних вимог із дисципліни є умовами допуску студента до підсумкового контролю. Серед методів оцінювання: поточне, модульне та підсумкове оцінювання досягнень магістрантів за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Засобами діагностики результатів навчання є усне опитування, експрес-опитування, перевірка виконання практичних завдань, перевірка самостійної роботи, тестування, модульна контрольна робота.

Серед завдань для самостійної роботи при вивченні курсу «Фольклор України»: опрацювання конспектів лекцій (виокремлення основних положень, розшифрування, доповнення); опрацювання основної та додаткової літератури за темою; складання таблиці жанрово-тематичної структури фольклору.

Критеріями оцінювання результатів навчання з курсу є знання з української етнографії та фольклористики, ознак формування та розвитку, жанрових і стилістичних особливостей українського музичного фольклору; розуміння значення спеціальних термінів та доцільне їх використання; ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами; виявлення достатнього рівня знань, умінь і навичок з навчального курсу.

Висновки. Важливим компонентом фахової підготовки вчителя музичного мистецтва на другому (магістерському) рівні вищої освіти є навчальний курс «Фольклор України», що викладається у формі лекційних і практичних занять та має метою формування цілісної системи знань про український музичний фольклор та основні закономірності його розвитку. Засвоєння класифікації, стилістичних рис, музичних і художньо-виконавських особливостей, функціонального призначення жанрів українського музичного фольклору дозволить майбутнім фахівцям ефективно використовувати його різножанрові зразки в освітньому процесі закладів освіти і культури з метою формування національної культури молодого покоління. Вивчення курсу сприятиме формуванню професійних компетентностей магістрантів.